

Høringsuttalelse fra RadArt – nettverk for fri scenekunst i nord.

Om RadArt

RadArt er en nettverksorganisasjon for kunstnere og andre som jobber med fri scenekunst. Målet er å styrke og synliggjøre den frie scenekunsten i Tromsø-regionen. RadArt har kontor på Rådstua Teaterhus i Tromsø og har i dag ca. 95 medlemmer.

RadArts medlemmer er skuespillere, dansere, musikere, produsenter, teknikere, designere, scenografer, regissører, pedagoger, dramatikere, performance-kunstnere, koreografer, komponister, prosjektledere og mye mer. Det gjør RadArt til et kraftsentrum og et knutepunkt i scenekunstfeltet i nord.

RadArts formål er å legge til rette for og stimulere til produksjon og presentasjon av samtidens norske og internasjonale scenekunst, og prosjekter som krysser kunstgrensene. I tillegg skal RadArt være en møteplass og en sammenslutning for profesjonelle scenekunstnere og andre med tilknytning til sceniske prosjekter og uttrykk i regionen.

Høringsuttalelse

RadArt vil i denne høringsuttalelsen bygge på sine funn fra medlemsundersøkelsen Tallenes Tale 2 og oppfordrer til oppfølging av nettverkets erfaringer og praksis. RadArts undersøkelse er et case-studie fra den frie scenekunsten som kan tilby alternative perspektiver til Kunstnerundersøkelsen 2013, på hvordan kunstnerne kan styrke sin evne til å leve av det de skaper. RadArts undersøkelse sier noe om hvordan nye former for organisering i kunstlivet kan stimulere til entreprenørskap og økt inntektsgrunnlag for kunstnere.

Tallenes tale 2 ble utarbeidet parallelt med Telemarksforskningss Kunstnerundersøkelsen 2013 (Torvik, Løyland and Kleppe 2015). Noen av spørsmålene er gjenbrukt eller bearbeidet for å passe RadArt som organisasjon, men utvalg og avgrensning er svært ulik. I tillegg har RadArt utarbeidet et eget spørsmålsbatteri for å få kunnskap om hvordan nettverket fungerer for medlemmene. Tallenes tale 2 kan være relevant for en økende andel frilansere og selvstendige næringsdrivende i hele kunstsektoren. 91 medlemmer fikk tilsendt undersøkelsen, 53 besvarelser kom inn.

”Forutsetningen for å ha et mangfold av kunstneriske ytringer og kunstverk er at den enkelte kunstner kan leve av sin kunst og kunstfaglige kompetanse. (...) Mange kan ikke leve av å skape kunst eller av å bruke sin kunstfaglige bakgrunn alene. Det vil si at de ikke i stor nok grad kan leve av kunsten, langt mindre ta kunstnerisk risiko eller eksperimentere.” (Skarstein 2015, 18).

RadArts visjon er å gi publikum mulighet til å oppleve mangfoldig, nyskapende og risikovillig scenekunst av høy kvalitet. Den tangerer uttalelsen fra utredningen. Organisasjonen jobber med å gi medlemmene muligheter for å ta kunstneriske risiko og å eksperimentere. Som i Telemarksforskningss kunstnerundersøkelse, har RadArt tall på at mange medlemmer har lavere inntekt enn resten av befolkningen, få kan leve av å bruke sin kunstfaglige bakgrunn alene. Men RadArt har også tall på, at ikke alle *ønsker* å leve av kunst alene, og at mange kunstnere har både tverrfaglige utdannelse og praksiser. Dette utfordrer idealet om fulltidskunstneren med et livslangt kunstnerskap som det eneste saliggjørende. Bare 21% av RadArts kunstnere jobber tilnærmet fulltid med kunst, men det er heller ikke mer enn 37% av RadArts medlemmer som *ønsker* å være fulltidskunstnere. De andre har ambisjoner også i andre yrker, stort sett innen kulturlivet og scenekunsten. Tette bånd mellom fulltidskunstnere og deltidskunstnere, ser ut til å

styrke hverandre. Disse sammensatte karrierene kan forklare at det i RadArt skåres rundt 50% på spørsmål om samarbeid med og for andre næringer, mens landssnittet for kunstnere ligger på 25% (Skarstein 2015, 138). Mens de som samarbeider med andre næringer på landsbasis får lite, eller bare noe igjen for dette, oppgir en stor overvekt av RadArt-medlemmene at de får mye, eller noe igjen, for slikt samarbeid – særlig kunstnerisk.

Det er stor utveksling av ressurser mellom medlemmene i RadArt, både gjennom formelle og uformelle kanaler og aktiviteter i nettverket. Mye tyder på at det tverrfaglige miljøet nettverket tilbyr, og de mangfoldige praksisene, bidrar til større inntjening for medlemmene. Medlemmene har hatt en gjennomsnittlig inntektsøkning på 34%, fra 2010 til 2013. Et sentralt tema for Utredningen om Kunstens økonomi og kunstens autonomi, er at kunstnere på landsbasis har hatt svært lav lønnsøkning sammenlignet med resten av befolkningen (Skarstein 2015, 24). Resultatene til RadArt er ikke direkte sammenlignbare, da det ikke er data fra samme periode, men for RadArt og aktiviteten i det frie scenekunstmiljøet i nord, har det vært en betydelig endring i positiv retning.

RadArt insisterer på å være en nettverksorganisasjon som favner alle de profesjonelle aktørene i det frie scenekunstheltet, ikke bare kunstnerne. Det har vært overveldende stor oppslutning om RadArts aktiviteter, tilbud og fordeler blant medlemmene. Blant de som oppgir at de ikke selv har foretak som produserer scenekunst, er det likevel stor deltakelse på bransjelunsjer, nettsiden blir flittig brukt og ikke minst møter de opp på medlemmenes forestillinger. De holder seg orientert og varme i trøya for å kunne gå inn i større eller mindre engasjementer.

Nettverket bygger aktivt bånd mellom den frie scenekunsten og det institusjonelle kulturlivet, på tvers av sjangere, særlig i den nordlige regionen, men også nasjonalt og internasjonalt. Elektronikafestivalen Insomnia og Hålogaland Teater med prosjektet Artlab, er eksempler på dette.

RadArts viktigste samarbeidspartner er Rådstua Teaterhus. Sammen har de jobbet med tanker og tiltak rundt hvordan vertskap, trygge rammer og god informasjon kan gjøre teater-opplevelsen bedre for publikum. De arrangerer festivalene Radvent og Vårscenefest sammen, og medlemmenes økte aktivitet, utgjør en stor del av Rådstua Teaterhus omsetning. Dette har gitt gode resultater: Rådstua Teaterhus har hatt en publikumsøkning på 99,5% siden 2012.

RadArt har samlet erfaringer om hvordan man bygger tillit over tid. De har etablert en delingskultur som tar opp i seg det nye og viderefører solide erfaringer, i et felt som er i konstant endring. RadArt jobber på tvers av tradisjonelle skillelinjer i kunsten, både faglige, kunstneriske og finansielle. RadArt blir nevnt som eksempel i utredningens kapittel 10 Samvirke og nettverk (Skarstein 2015, 129). Til innspillmøtet for utredningen i Bergen 19. April, etterlyste kulturministeren innspill på hva en eventuell instans for kunstnerøkonomi bør ha som oppgave. RadArt mener den må være en aktiv motor for kunstneriske nettverk og samarbeid på tvers av sjangere og sektorer. En instans for kunstnerøkonomi bør være den delen av virkemiddelapparatet som tilrettelegger for sammensatte kunstnerpraksiser med både offentlig og privat finansiering.

Hege Pålsrud

RadArt-medlem/scenograf og produsent

*Publikum som beiter i forestillingen Tygg av Haugen Produksjoner
Fotograf: Per Wollen*

TALLENES TALE 2

En medlemsundersøkelse om virksomhet og effekt av organisasjonen
RadArt - nettverk for fri scenekunst i Nord.

av RadArt v/ Hege Pålsrud - mai 2015

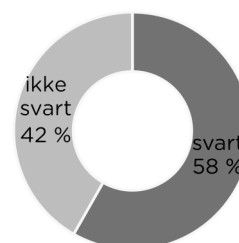
Innholdsfortegnelse

Om undersøkelsen	2
RadArts demografi	2
Kjønn og alder	2
Eier eller leier	3
Arbeidsliv	3
Inntekt: Opp som en løve og ned som en skinnfell	3
Arbeidsomfang	4
Frilansere, selvstendig næringsdrivende og lønsmottakere	4
Faktisk og ønsket arbeidsfordeling	5
Hovedvirke:	7
Hva var dine viktigste aktiviteter innen kunstfeltet i 2013?	7
Administrasjon.	7
98 yrkeskategorier inngår i RadArternes virke	8
Utdannelse	8
Steder medlemmene har tatt utdanning, generert av googlemap:	9
Tverrfaglig utdanning	9
Har samarbeid med andre næringer hjulpet deg:	10
Scenekunstproduksjon	10
15 foretak i RadArt utløser:	11
44 ulike arenaer for møter med publikum	11
Nettverket RadArt	12
Hva betyr RadArt for deg?	12
Hva savner du hos RadArt?	12
Hvordan bruker medlemmene nettverket?	13
Ressursutveksling mellom medlemmene.	14
53 medlemmene og 32 andre kunstorganisasjoner	14
Siterte verk	15

Rapport RadArt: TALLENES TALE 2

Om undersøkelsen

Tallenes tale 2 baseres på tall fra 2013, og er en oppfølging av Tallenes tale 1, som ble gjennomført på bakgrunn av tall fra 2011. Arbeidet med undersøkelsen startet parallelt som Telemarksforskning sendte ut sitt spørreskjema til Kunstnerundersøkelsen 2013 - Kunstnerens inntekter på oppdrag fra Kulturdepartementet. RadArt la sin undersøkelse i etterkant av denne. I fin dialog med Telemarksforskning ble noen av spørsmålene gjenbrukt, andre ble bearbeidet og tilpasset organisasjonen. I tillegg utarbeidet RadArt sitt eget spørsmålsbatteri og foretok intervjuer.

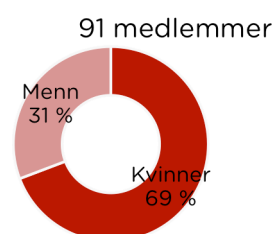
RadArts demografi

Kjønn og alder

Undersøkelsen ble sendt ut til 91 medlemmer og 53 besvarelser kom inn. Kjønnfordelingen til respondentene, stemmer overens med medlemmene i organisasjonen. I tillegg til spørreskjemaet, ble medlemmene kontaktet pr. telefon og det ble foretatt noen intervjuer.

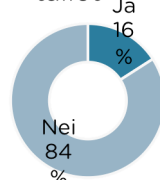
RadArt har hatt fokus på å hente inn kunnskap om hvordan nettverket fungerer for medlemmenes kunstneriske virksomhet. Rapporten deles inn i Demografi, Arbeidsliv, Utdannelse, Scenekunstproduksjon og nettverket RadArt.

Kristin Eriksen Bjørn har vært prosjektleder og premissleverandør for undersøkelsen, Hege Pålsrud har hatt ansvar for å utarbeide, gjennomføre og rapportere på undersøkelsen. Kristin og Bernt Bjørn har vært konsulenter på innhold og analyse.

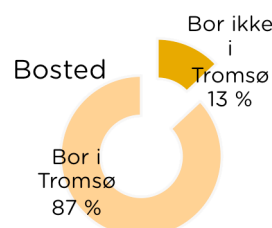
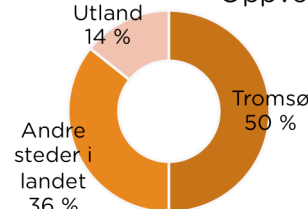

Tallenes tale 2 gir et godt innblikk i medlemmenes kunstneriske virke og RadArt som nettverksorganisasjon. Den kan også si noe om medlemmene opp mot landets kunstnerbefolkning ut fra Telemarksforskningens undersøkelse (Torvik, Løyland and Kleppe 2015). ”Tallenes tale 2” har undersøkt et geografisk avgrenset miljø i den frie scenekunsten og kan sees som et casestudie for eventuelle framtidige

Samemann-tallet

Oppvekst

studier av den frie scenekunsten eller andre kulturelle nettverk.

Gjennomsnittsalder på deltakerne i undersøkelsen er 38 år og de har et aldersspenn på 30 år. På landsbasis er gjennomsnittsalder for scenekunstnere totalt 42 år, scenekunstinstruktørene er 50 og danserne er 34 (Torvik, Løyland and Kleppe 2015, 59).

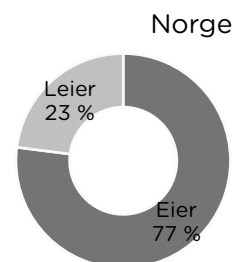
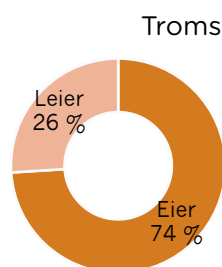
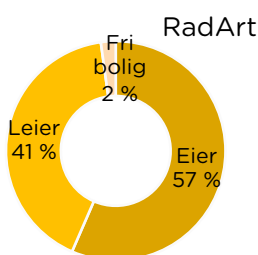
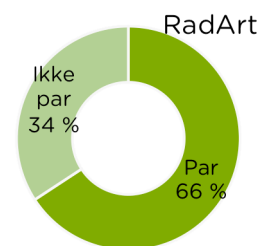
RadArt er en ung og liten organisasjon. Den lave gjennomsnittsalderen kan være tilfeldig eller en indikasjon på at få er frie scenekunstnere gjennom et helt yrkesliv. På spørsmål om hva medlemmene trodde de holdt på med når de var 60 år, svarte likevel de fleste at de fortsatt ville være scenekunstnere. Det som også kom inn som svar, var:

”Æ driv fiskebruk” eller ”Æ e 60 null!”.

Fruktbarhetsraten blant kvinner i Norge er på 1,78 barn. I RadArt, er den på 1,24. Mange er i etableringsfasen med små barn - og etableringsfasen ser ut til å vare langt inn i moden alder i RadArt. Gjennomsnittsalder på småbarnsmødre, med barn på 1-5 år, er 40 år.

Eier eller leier

Som i 2012, er det bare 41 % som eier egen bolig i RadArt. Eierstatus er ofte indikasjon på tilstanden i privatøkonomien.

Arbeidsliv

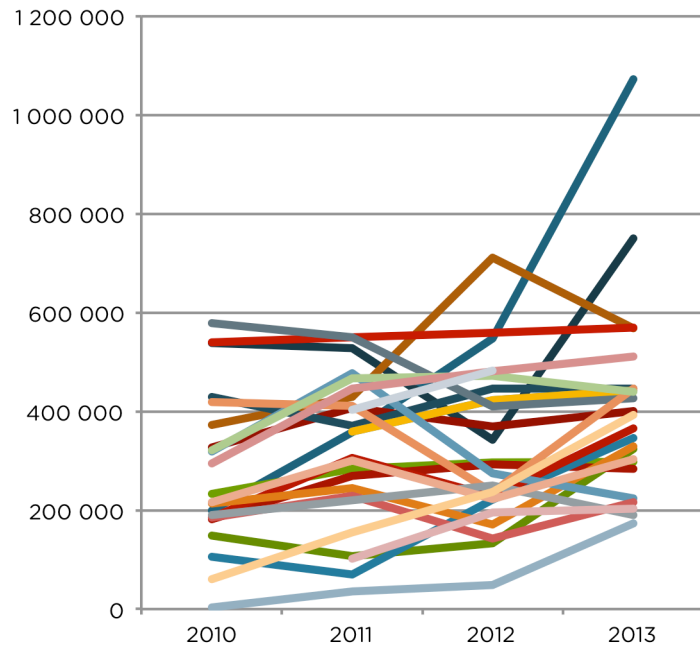
Inntekt: Opp som en løve og ned som en skinnfell

Nesten halvparten av deltakerne i undersøkelsen hoppet over spørsmål om økonomi, selv om spørsmålene var betydelig forenklet i forhold til den nasjonale undersøkelsen om kunstnerøkonomi. Det var klare tilbakemeldinger på at økonomiske spørsmål er svært følsomt i en så liten organisasjon. Dessuten sa mange at ”Dette har jo ikke vært et normalår jobbmessig”. Det unormale ser ut til å være det normale for frie scenekunstnere.

Undersøkelsen spør om alminnelig inntekt hvor utgifter i forbindelse med inntekt er trukket fra. Kunstnere kan periodevis ha store kostnader knyttet til sitt kunstnerskap. Det er store variasjoner i inntektene og de viser at kunstnervirksomheter ikke følger vanlig arbeidslivs års-sykluser, men heller viser til investeringsperioder over år, som senere gir avkastning og innskudd til neste investering. I RadArt ligger gjennomsnittlig inntekt etter fradrag på 314 000,-. Dette er godt under snittet blant yrkesaktiv befolkning (35-67år), som er på 380 000,-. Den gode nyheten er at gjennomsnittsinntekten i RadArt har økt med 34% fra 2010 til 2013!

Det sies at de som investerer risikokapital i bedrifter er enten ”Friends, fools or family”. Å investere i RadArtere innebærer åpenbart høy risiko. Her kan du virkelig skyte gullfuglen eller møte et krakk på kort tid. Inntektene varierer enormt, både mellom medlemmene og hos den enkelte i gjennom 4-årperiode.

Svært, svært få av respondentene er ”breadwinners” som bidrar med halvparten eller mer til husholdningens bruttoinntekt. Man kan spørre seg om det er en forutsetning for mange å ha en partner med stabil og høy inntekt?

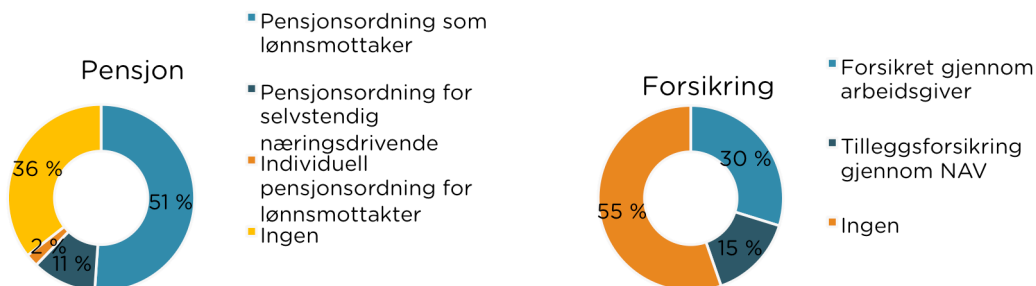
I diagrammet o viser hver strek enkeltmedlemmers inntekt i løpet av de siste 4 årene. Gjennomsnittet for RadArt for 2013 var 314.432,- Gjennomsnittlig alminnelig inntekt etter fradrag var på landsbasis 380 000,- *)
www.ssb.no/statistikkbanken/SelectVarVal/saveselections.asp

Arbeidsomfang

Mens RadArtere tjener langt under normalen, jobbes det godt over normal arbeidstid for mange. Ca. 40% jobber mer enn 2000 timer i året gjennom en fireårsperiode fra 2010 - 2013.

Her er det få individuelle forskjeller. De fleste som jobber mer enn 2000 timer i året, gjør det alle fire årene og de har store inntektssvingninger. Vi kan også se at inntektsøkningen i 2013, følges av mer arbeidstid.

Frilansere, selvstendig næringsdrivende og lønsmottakere

De tjener dårlig og sikrer verken alderdommen eller dårlige tider. Man kan lure på om RadArt er ”a ship of fools”. Det som er mest bekymringsfullt for de som ikke har forsikring, er at de ikke kjenner til ordningen eller rett og slett ikke har råd.

Men det er mellom 30 -36 % som har sikret seg gjennom arbeidsgiver. For det frie scenekunstheltet er ikke bare frie lanser. Her er det et stort spenn i type tilknytninger i arbeidslivet. Nesten alle har enkeltpersonforetak, noen har foretak sammen med andre. Mange er frilansere. Svært mange har midlertidige stillinger, noen faste, i alle slags brøker. De fleste av disse er innen kunstnerisk tilknyttet arbeid og administrasjon tilknyttet kunst.

Faktisk og ønsket arbeidsfordeling

RadArt benyttet Telemarksforsknings variabler i spørsmål angående arbeidsfordeling: *Kunstnerisk arbeid*, *Administrasjon tilknyttet kunstnerisk arbeid*, *kunstnerisk tilknyttet arbeid* og *Ikke-kunstnerisk arbeid*. I tillegg spurte RadArt om hvordan de *ønsket* at arbeidsfordelingen skulle være.

Resultatene er svært spredt men det er overraskende små avvik mellom faktisk og ønsket situasjon. 21 % bruker 80-100 % på kunstnerisk virksomhet men det er heller ikke mer enn 37% som ønsker det. De fleste ønsker å jobbe cirka 25% mer med kunst og 25% mindre med administrasjon.

For noen er administrasjon og kunstnerisk tilknyttet arbeid hovedvirket, og noe de ønsker seg mer av. Blant disse er det også flest i faste stillinger. I den tverrfaglige organisasjonen RadArt, er dette eksempelvis produsenter, teknikere og pedagoger. Kombinasjonsdrift kan være både et planlagt sikkerhetsnett og et bevisst karrierevalg. I RadArt jobber flere på prosjektbasis for eget/sameid foretak eller for andre medlemmer.

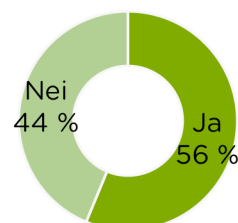
Den mest misfornøyde andelen av respondentene (15%) jobber i dag 20-30% med kunstnerisk virksomhet. De fleste av disse ønsker seg ca 80% kunstnerisk arbeid og er muligens i startgropa på kunstnerkarrieren.

Ytterst få av respondentene jobber utenfor kunstfeltet.

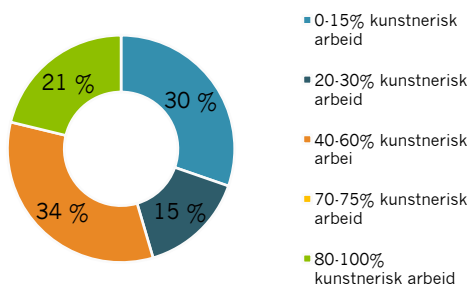
Når det gjelder kunstnerisk tilknyttet arbeid, er dette i hovedsak undervisningsstillinger eller komitéarbeid. Dette er den klassiske brødjobben for kunstnere, og det er svært positivt at det ikke bare er et nødvendig onde, men et ønske - men flere vil gjerne ha den som et prosentvis *fast* anker i tilværelsen.

De fleste er frilans og selvstendig næringsdrivende – og ønsker også å være det. Noen vil faktisk ha mindre midlertidige stillinger og heller satse selvstendig. Mange vil være ansatt i et foretak hvor de også har eierandeler. Ønsket om fast ansettelse er ikke nødvendigvis knyttet til å jobbe i andre institusjoner eller sektorer, men man ønsker bedre sosiale rettigheter og mer stabile rammer i eget foretak.

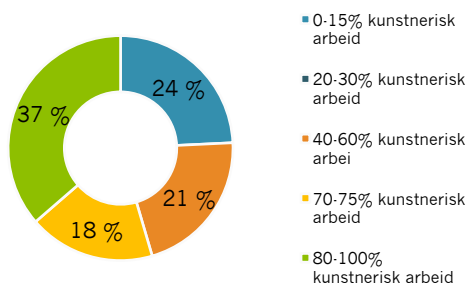
Er du fornøyd med din arbeidssituasjon i dag?

Andel i medlemmer fordelt på kunstnerisk arbeidsprosent

Andel i medlemmer fordelt på ønskede kunstneriske arbeidsprosent

Respondentene deler seg inn i tre grupperinger med hensyn til prosentvis arbeidsfordeling utfra hvordan de ØNSKER sin arbeidsfordeling. De kan illustreres i tre typer profiler:

Billedkunstner, scenograf, og performancekunstner Lawrence Malstaf med Golden Nica Interactive Art, Prix Ars Electronica i Japan. Han var med og startet RadArt og jobber som heltidskunstner i inn og utland.
Foto: Gallerie Fortlaan 17.

1. Fulltidskunstneren

utgjør 37%. De ønsker å jobbe 75-80% med kunst, resten med administrasjon og kunstnerisk tilknyttet arbeid. De er eller vil være selvstendig næringsdrivende. Flere av disse er gründere og entreprenører. Hvis de har fast eller midlertidig 100% kunstnerisk stilling, har de nå ambisjoner om å starte selv. Å administrere ressurser og arbeidsstruktur er gjerne en vesentlig del av den kunstneriske praksisen. Deri ligger mye av entreprenørskapet. Kunstnerisk tilknyttet arbeid springer ofte ut fra egne kunstneriske prosjekter eller blir brukt for å teste

kunstneriske idéer i undervisning, workshops og masterclasses. Foredrag, komitéarbeid og seminarer er arenaer både for inspirasjon og profilering av eget kunstnerskap. I mange tilfeller ønsker man ikke å skille mellom kunstnerisk og kunstnerisk tilknyttet arbeid. Dette er tilbakemeldinger RadArt fikk både i sin tidligere undersøkelse og denne gangen.

2. Kombinasjonsutøverene utgjør til sammen 39%. De vil jobbe enten cirka 50% eller 75% med kunst, og resten med kunstnerisk tilknyttet arbeid og/eller administrasjon tilknyttet kunst i ulike kombinasjoner. Her finner vi flere som ønsker seg faste deltidsstillinger innen kunstnerisk tilknyttet virksomhet. Som ønsket situasjon, kan det ikke bare forklares med økonomiske og familiære årsaker. Mange har egne ambisjoner innen kunstnerisk tilknyttede fag og ser doble karriereløp som utviklende for begge. Noen av disse kommer fra kulturutdannelser og inn i kunsten, eller fra kunsten og inn i kulturutdannelser. Det meste av den frie scenekunsten finansieres gjennom prosjektstøtte, blant annet fra Norsk Kulturråd. Et fulltids kunstnerskap vil ofte si konstant nyskapning, stor økonomisk risiko og lite kontinuitet i arbeidsforhold. Faste stillingsprosjenter betyr arbeidstid og sted hvor andre er med og drar lasset.

Mari Sofie Andreassen jobber 30% pedagogisk virke i Kulturskolen med drama, 50% kunstnerisk virke under eget enkeltpersonforetak (manus og regj) og resten av inntekten er fra kursvirksomhet og produsentoppdrag.

Kari Helen Skog driver Skog Management, er konsulent og styreleder for RadArt. Her er hun i helikopter med sine tidligere samarbeidspartnere i Hekla Stålstrenga.

3. Kulturproffene

er produsentene, teknikerne, formidlerne, pedagogene og den omskolerte kunstneren som tar en gjesteopptreden i ny og ne. Disse utgjør 24%. Ytterst få av disse ønsker å jobbe kunstnerisk i det hele tatt. De fleste tilhører produksjonsapparatet som har spesialisert seg på den frie scenekunsten.

"Ingenting er "hoved". Jeg er kombinasjonsnæringsutøver ;-)"

76% svarer at de har hatt lederansvar. 47% har ledet i team, både i egne foretak, andres eller begge deler.

I bedriftsteori skiller man mellom ledelse og administrasjon som fag, hvor ledelsen skal utvikle visjoner og strategier, og administrasjonen iverksette de. I små enheter i det frie scenekunstheltet, er nok disse funksjonene godt flettet sammen – også med den kunstneriske prosessen. 97% sier de har vært med på å utvikle visjoner og strategier, og det er fullstendig sammenfall mellom de som har krysset av på Administrasjon og produsentoppgaver som biaktiviteter.

98 yrkeskategorier inngår i RadArternes virke

Både RadArts Tallenes tale 1 og Telemarksforsknings kunstnerundersøkelse hadde spørsmål om hvilke yrkeskategorier som inngikk i respondentenes arbeidsliv. Tallenes tale 2 benyttet kategoriene fra begge. I tillegg kom Forteller og Forsker inn som nye kategorier.

"I never looked at myself as any sort of medium-specific artist. I'm really from that post-medium generation. We're like: Why would I be handicapped? What kind of fool would do that?"

Rashid Johnson i Frieze, 09 2014

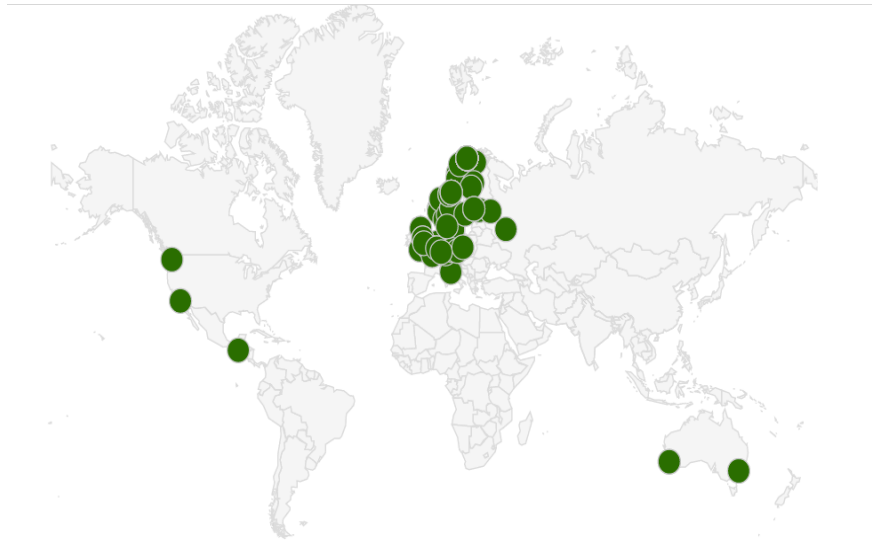
Utdannelse

"Da jeg var 9 år tok faren min meg med på en utstilling i Paris av Nicolas de Stael. Jeg husker et lite maleriet av en bolle med salat som var nesten abstrakt, men samtidig kunne man nesten smake den friske nyvaskede salaten. Det var kanskje min første anelse av kunst, og jeg var solgt."

Sitat fra undersøkelsen

I tillegg til faglig bredde, har de hentet kompetanse fra den ganske verden, i hvert fall Europa. Det bekrefter myten om at nordlendinger like gjerne reiser ut i verden, som til hovedstaden. Det er overraskende mange i RadArt som har utdanning fra landsdelen, nord for Trondheim eller fra nordkalotten for øvrig. Hvis vi ser på oppvekstkommune og utdanningssteder er det ikke bare nordlendinger som tar utdanning "hjemme", men også "søringer" som har gjort "nordlendinger" av seg etter utdanning i nord. Bildet gir et rikt geografisk og kulturelt tilfang til Norges kunstproduksjon.

Steder medlemmene har tatt utdanning, generert av googlemap:

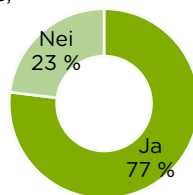
Tverrfaglig utdanning

På Tross av mye administrasjon og lederansvar, har kun 12% utdanning i disse fagene. 79% av de som har kunstutdanning på høyskolenivå, har også tatt kunstutdanning på lavere nivå, slik som forskoler, estetiske fag på videregående eller folkehøyskoler. 25 % av disse har i tillegg annen utdanning på høyskolenivå.

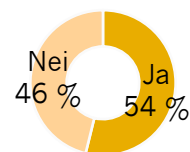
Andre har kombinert universitet- og høyskole-utdanning som pedagogikk, kunstteoretiske fag, psykologi, ja til og med kjemi, med kunsthøgskole fra lavere utdanning. Her er det mange som har komponert sin egen kunnskapsbank på tvers av rettlinjede utdanningssystemer.

Det kan framstå som vinglete. Det kan sees som et bevisst valg for å bygge på egen kompetanse for å få flere ben å stå på, og at utøverne på den måten har satt sammen sin egen unike utdanning. Det er interessant å se at svært mange mener den ikke-kunstneriske utdannelsen, av ulike slag, har hjulpet de i det kunstneriske virket.

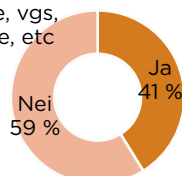
Kunstnerisk utdanning,
Høyskolenivå

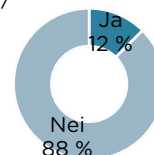
Annen utdanning på høyskolenivå

Kunsthøgskole, vgs,
folkehøgskole, forskole, etc

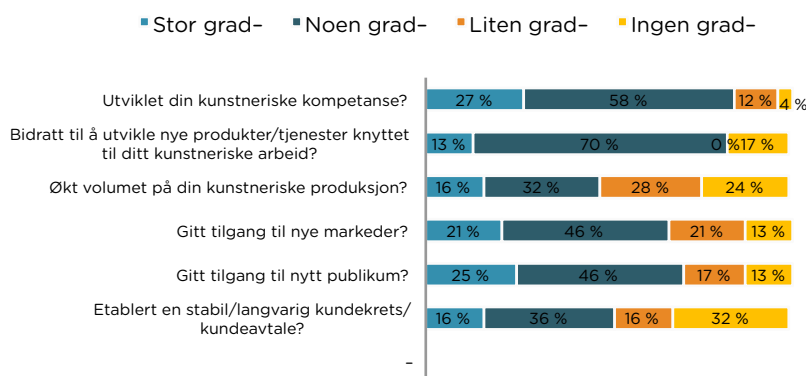
Administrasjon og økonomi/
entreprenørskap

Samarbeid og oppdrag i andre næringer

Omtrent 50% har enten samarbeidet med eller bidratt i næringer utenfor kunstfeltet og mange får noe igjen for det, ikke nødvendigvis i stor grad, men i hvert fall i noen grad. Det har både utviklet kunsten, utviklet og økt produksjonen, gitt tilgang på nye markeder, kunder og ikke minst publikum. På landsbasis har ca. 27% samarbeidet med andre næringer og det rapporteres om liten effekt (Torvik, Løyland and Kleppe 2015, 100).

Har samarbeid med andre næringer hjulpet deg:

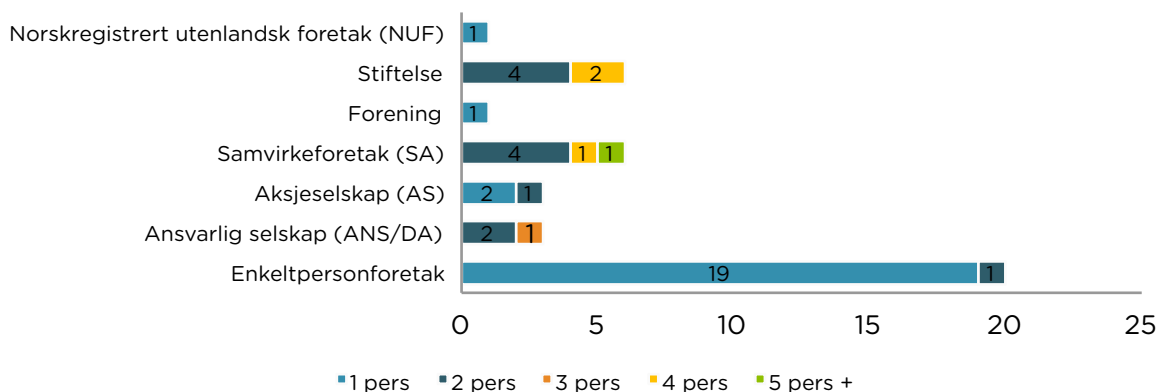
Scenekunstproduksjon

"Performance, stedsspesifikk, interaktiv/deltagende, performanceforelesning, visuell audiotur"

Sitat fra undersøkelsen

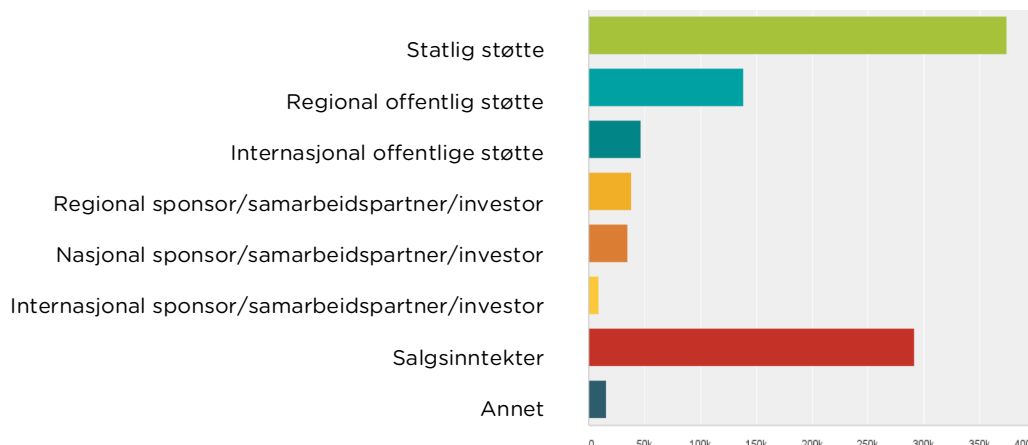
Sitatet er et typisk svar, på spørsmål om *hva slags* scenekunst som er produsert. Det er et bredt utvalg av type produksjoner: Teater, dans, performance, moteshow, event, fortellerteater, konsert, barnedans, loppemarked, commedia dell'arte, uteteater, interdisiplinære scenekunstprosjekter, osv.....

36 av 53 respondenter, er registrert med foretak som produserer scenekunst. Foretak som drives av flere enn en person, har økt fra ca 20% til 40 % siden 2012. Foretaksformen Samvirke har økt, samarbeidene innad i RadArt har økt. Kun én fra disse enhetene ble bedt om å besvare spørsmål om produksjon. 15 foretak kan for romme flere av de 36 respondentene.

15 foretak i RadArt utløser:

- 10,6 millioner i samlede inntekter
- 5,5 millioner i lønninger
- 3,8 millioner i kjøp av varer og tjenester

Produksjonene er alt fra enkelt-opptreden til store satsninger. Den offentlige støtten - statlig og regionalt - dekker inn lønnskostnadene. Resten er privat finansiering. Dette blir eksempelvis, siden vi ikke har total oversikt over alle medlemmene og foretak i organisasjonen. Det er vanskelig å få oversikt over medlemmenes produksjoner. Igjen, fordi de er svært uensartet.

Institusjonsteatrene opererer gjerne med publikumstall som måleenhet for suksess. For RadArt er det bortimot håpløst å spørre om publikumstall, som også var erfaringen ved RadArts forrige undersøkelse. Forestillinger blir vist på Skype, på loppemarkeder, i kantiner og for øvrig i det offentlige rom. Denne gangen ble det derfor spurt om hva slags *arenaer* de har benyttet, for å finne ut hvordan de møter sitt publikum.

44 ulike arenaer for møter med publikum

"Berøre. Jeg ønsker å kommunisere med publikum. Snakke mer intimt enn det vi greier i daglig omgang med hverandre. Si noe om det som finnes bak fasadene. Der vi lever, storslåtte og sanderrevne."

sitat fra undersøkelsen

Nettverket RadArt

Hva betyr RadArt for deg?

“Et viktig nettverk der kontakten opprettholdes i scenekunstmiljøet, med virkning både lokalt og nasjonalt. Og der terskelen mellom forskjellige former for scenekunst tråkkes ned.”

“Det norskspråklige flerkulturelle nordnorske kunstnernettverket jeg er en del av. Gjør meg mer synlig i Tromsømiljøet, og gjør at jeg føler tilhørighet i Troms. Det finnes ikke noe lignende i Finnmark, så dette er verdifullt for meg.”

“Et nettverk av spennende mennesker som jeg kan samarbeide med på diverse prosjekter, og som jeg også føler en tilhørighet til og som jeg kan bistå med min ekspertise til.”

Fra "Rekviem for en gris" med Ferske Scener. Foto: Stein Bjørn

Hva savner du hos RadArt?

“At de ikke har større muskler og at det ikke er mere samhold og oppslutning rundt miljøet.”

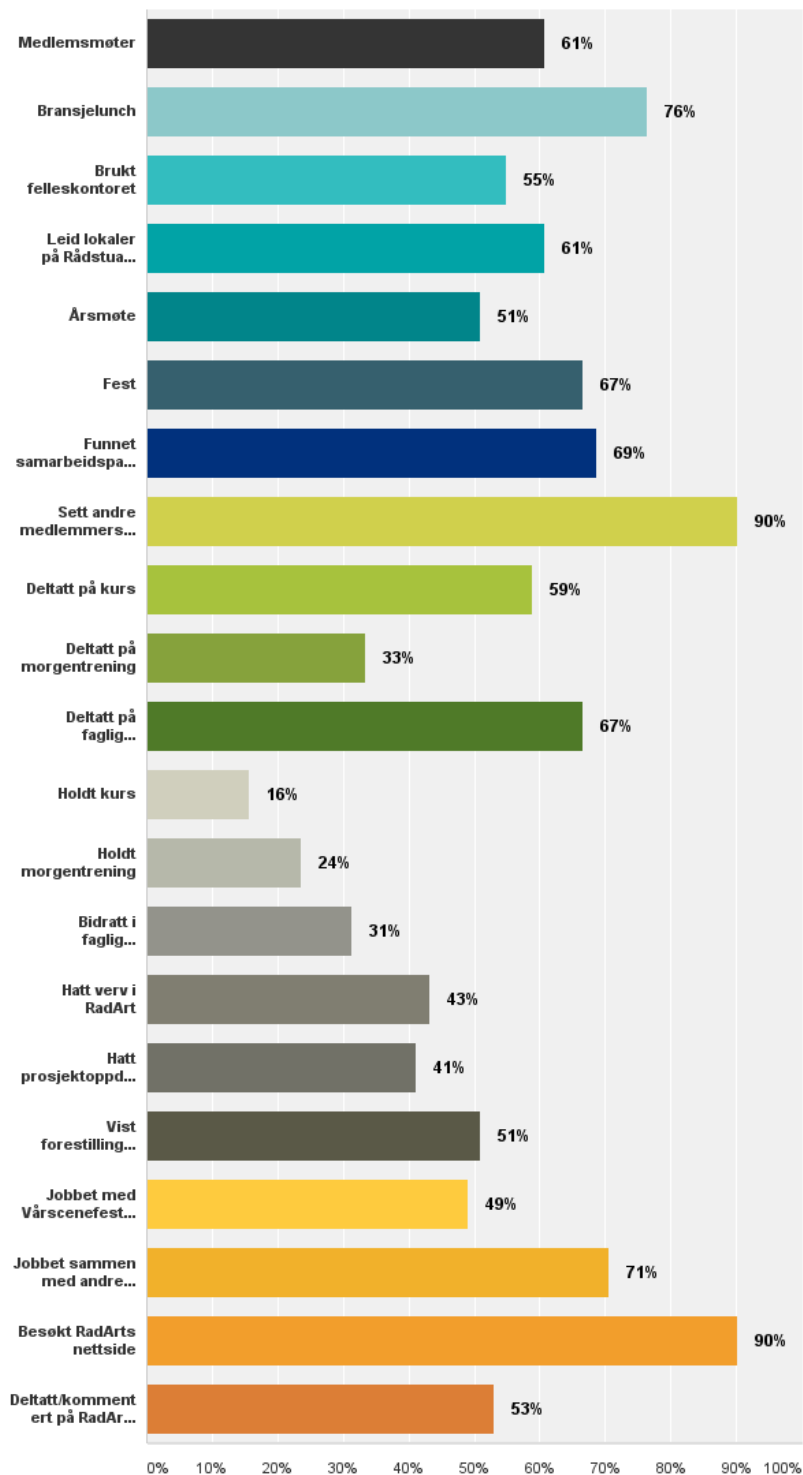
“Det er lite fokus på musikernes rolle i RadArt, men det er kanskje naturlig. Men hvis jeg skulle ønske meg noe, så var det f.eks økt oppmerksomhet mot musikk i scenekunst.”

Medlemmene ønsker at organisasjonen skal ha større innflytelse, at det skal utvikles bedre arenaer for faglig og kritisk debatt. Høyt på listen står også tilgang til ressurser i forhold til produksjon og kompetanse: produsentstøtte, veiledning til søknader, økonomi, kurs og ikke minst verkstedsfasiliteter. Her ligger utfordringer med hensyn til RadArt som organisasjon og nettverk. En fag- eller interesseorganisasjon forventes å gi service til sine medlemmer, mens et nettverk krever gjensidighet. Som nettverksorganisasjon, søker RadArt å finne samarbeidspartnere som kan dekke noen av disse behovene.

Hvordan bruker medlemmene nettverket?

Q1 Har du engasjert deg, deltatt på noen av aktivitetene, eller benyttet deg av medlemsfordelene i RadArt?

Besvart: 51 Hoppet over: 2

- Mye og variert, er det korte svaret. Det har vært utrolig stor oppslutning om den månedlige bransjelunchen. Nettsiden blir flittig brukt. Og ikke minst, møter de opp på hverandres produksjoner. 90% har sett andre medlemmers forestillinger. I tillegg har vi Artlab.

Ressursutveksling mellom medlemmene.

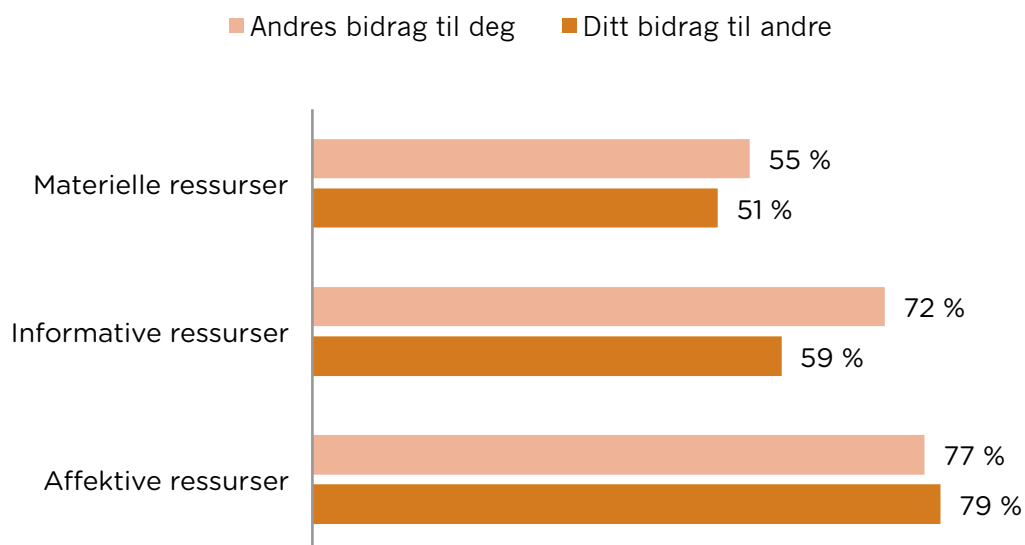
Det viktigste er hva som skjer mellom medlemmene og at de opplever at de har gjensidig utbytte av å være i nettverk med hverandre.

I et profesjonelt nettverk er ressursutveksling en forutsetning for at det skal være nyttig for den enkeltes virke. Det ble derfor spurt hvilke ressurser medlemmene har utvekslet?

Her er det tatt utgangspunkt i variabler fra forskning på ressurser entreprenører forventes å trenge for å starte en bedrift (Foss 2006). De deles inn i:

- Materielle ressurser; det vil si harde og materielle aktiva som trengs for produksjon, slik som kapital, arbeidskraft, materialer, utstyr og andre produksjonsfaktorer
- Informative ressurser; det vil si myke og immaterielle ressurser av informativ karakter, slik som råd i byråkratiske, tekniske, kunstneriske og finansielle forhold, tilgang på kontakter og kunnskap.
- Affektive ressurser; det vil si myke og immaterielle ressurser av sosial karakter, slik som støtte og oppmuntring.

Med en overveldende respons mener medlemmene at de får mer enn de gir.

53 medlemmene og 32 andre kunstorganisasjoner

73% er medlem av andre fagorganisasjoner. RadArt er et **supplement** til disse. Svært få oppgir at de er medlem av RadArt fordi de ikke kvalifiserer eller sympatiserer med andre. Dette bidrar til en positiv informasjons- og kompetanse-flyt mellom fagmiljøene i RadArt.

Nettverkets størrelse gir ikke i seg selv mangfold, som hvis alle f.eks er skuespillere. Derfor må man anta at ressurstilgangen øker med bredden på nettverket (Foss 2006).

Mange er ikke bare medlemmer, men har/har hatt styreverv i disse andre kunstnerorganisasjonene. Dette er noe av det nettverket som medlemmene utvider RadArt med. Som tverrfaglig kunstnernetverk har RadArt et potensial for rik utveksling.

Danse- og -teatersentrum, Den Norske forfatterforening, Drama- og teaterpedagogene, Dramatikerforbundet, FO, Forum for NordNorske Dansekunstnere, GramArt, HATS, Musikernes Fellesorganisasjon, NOPA, Nord-norsk forfatterlag, Norsk Dramatikerforbund, Norsk Dramaturgforum, Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening, Norsk Filmforbund, Norsk forfattersentrum, Norsk Jazzforum , Norsk Skuespillerforbund, Norske Billedkunstnere, Norske Dansekunstnere, Norske scenografer, Pen, Performance Art Bergen, Proscen i Bergen, Samisk fagbokforfatter- og oversetterforening, Samisk forfatterforening, Samisk teaterforening, Sceneinstruktørforeningen, TeaterTanken, TONO, Trøndersk Forfatterlag, UKS

Siterte verk

Foss, Lene. «Entreprenørskap og nettver; Entreprenørskap på norsk.» Redigert av O.R. I Spilling, 193-217. Bergen: Fagbokforlaget, 2006.

Skarstein, Vigdis Moe. *Kunstens økonomi og kunstens autonomi*. Utredning, Kunstseksjonen, Kulturdepartementet, Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon 01/2015 – 500, 2015, 187.

Torvik, Marit, Knut Løyland, og Bård Kleppe. *Kunstnerundersøkelsen 2013, Kunstnerens inntekter*. Undersøkelse, Telemarksforskning, Telemarksforskning, 2015.